

WWF Ελλάς
Λεμπέση 21
Αθήνα 11743

Τηλ.: 210 3314893
Fax: 210 3247578
d.karavellas@wwf.gr
www.wwf.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Προς: Κατερίνα Παπανάτσιου,
Υφυπουργό Οικονομικών

4 Απριλίου 2019

Θέμα: Νέο νομοσχέδιο για τον αιγιαλό και την παραλία

Αξιότιμη κυρία υπουργέ,

Με αφορμή δημοσιεύματα, σύμφωνα με το οποία επίκειται η κατάθεση νέου νομοσχεδίου για τον αιγιαλό, και εκτίθεται σε γενικές γραμμές το περιεχόμενό του, η περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς επισημαίνει τα παρακάτω:

1. Λόγω της μεγάλης σημασίας του θέματος, που αφορά ένα κατεξοχήν κοινόχρηστο αγαθό, θεωρούμε επιβεβλημένο το νέο νομοσχέδιο **να υποβληθεί στην ευρύτερη δυνατή διαβούλευση**. Με τον τρόπο αυτόν, τόσο οι απλοί πολίτες, οι ΟΤΑ και κάθε είδους οργανώσεις, όσο και φορείς που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στον παράκτιο και παράρθιο χώρο, θα μπορέσουν να καταθέσουν τις απόψεις τους με διαφάνεια, ισότητα, πληρότητα και τεκμηρίωση.
2. Κάθε νομοσχέδιο για την παράκτια ζώνη θα πρέπει **να θέσει τέλος στις αυθαίρετες επεμβάσεις σε αιγιαλούς, παραλίες και στον παράρθιο χώρο**, προωθώντας με τόλμη την άμεση απομάκρυνση όλων εκείνων των έργων και εγκαταστάσεων που δεν κατέχουν τις απαραίτητες άδειες. Ήρθε η ώρα να τεθεί ένα τέλος σε ένα απηρχαιωμένο καθεστώς συνεχών τακτοποιήσεων και παρατάσεων, το οποίο χαρακτηρίζει η ευνοιοκρατία, η αποσπασματικότητα, η αδιαφάνεια, ο πελατειακός χαρακτήρας, η κοντόθωρη εισπρακτική λογική και η συνεχής υποβάθμιση του περιβάλλοντος και του κοινόχρηστου χαρακτήρα της παράκτιας ζώνης.
3. Ειδικότερα, θα πρέπει να προωθηθεί η απομάκρυνση όχι μόνο των έργων και εγκαταστάσεων που στερούνται την απαραίτητη παραχώρηση χρήσης, αλλά και όσων στερούνται τις υπόλοιπες απαραίτητες άδειες, όπως αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και άδειες δόμησης. Θα πρέπει να επιβεβαιωθεί η απαγόρευση υπαγωγής των αυθαίρετων κατασκευών στον παράκτιο και παράρθιο χώρο, χωρίς τις «βολικές» εξαιρέσεις που έχουν πρόσφατα θεσπιστεί. Οι αλληπάλληλες παρατάσεις που γενναιόδωρα παραχώρησαν προηγούμενοι νόμοι, οι οποίες εμποδίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας, υπερεπαρκούν και πρέπει κάποτε να λήξουν.
4. Στα πλαίσια αυτά, δεν θα πρέπει να υπάρξει καμία απολύτως εξαίρεση υπέρ **έργων του δημοσίου ή φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα**: τα έργα αυτά οφείλουν να είναι υποδειγματικά, τηρώντας αυστηρά το γράμμα και το πνεύμα της περιβαλλοντικής, χωροταξικής και τεχνικής νομοθεσίας, και εφαρμόζοντας τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, όπως επιβάλλεται για μία χώρα με τις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας. Το ίδιο ακριβώς θα πρέπει να ισχύσει και για έργα τα οποία έχουν μία «περιβαλλοντική» διάσταση, όπως τα έργα και οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ¹ ή φορέων

¹ Ειδικά για τα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το WWF Ελλάς αντιμετωπίζει κάθε προοπτική τακτοποίησης παρανομιών ως ιδιαίτερος απαράδεκτη. Η ανάπτυξη της καθαρής ενέργειας πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υποδομή κρίσιμης περιβαλλοντικής ωφέλειας, καθώς αποτελεί λύση στο κορυφαίο πρόβλημα της κλιματικής κρίσης. Θεωρούμε επιβεβλημένο κάθε έργο ΑΠΕ να τηρεί μέχρι κεραίας την περιβαλλοντική νομοθεσία και να εφαρμόζει εθελοντικά τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές για τη μείωση των επιπτώσεων στο τοπικό περιβάλλον.

διαχείρισης, ή τα έργα που αξιοποιούν κατεξοχήν παράκτιους και θαλάσσιους πόρους, όπως οι υδατοκαλλιέργειες και τα λιμενικά και ναυταθλητικά έργα.

5. Ο νέος νόμος θα πρέπει να προστατεύει τον παράκτιο χώρο από τους νέους κινδύνους που δημιουργεί **η έρευνα, η εξόρυξη και η μεταφορά υδρογονανθράκων**. Η ελληνική πολιτεία δεν μπορεί, με πειστικό τρόπο, να προωθεί **και** την τουριστική σημασία του παράκτιου περιβάλλοντος, **και** τα αποθέματα υδρογονανθράκων κάτω από αυτό: ας αναλάβει συνεπώς τις ευθύνες των επιλογών της, θέτοντας τους απαραίτητους όρους και περιορισμούς.

6. Για τον λόγο αυτό, σας ζητούμε να απαγορευτεί εφεξής η παραχώρηση χρήσης τμημάτων του παράκτιου χώρου για την έρευνα και την εξόρυξη υδρογονανθράκων: καμία άλλη επιλογή δεν θα προστατεύσει αποτελεσματικά το ευαίσθητο περιβάλλον του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης, της παρόχθιας ζώνης, και των παρακείμενων περιοχών.

7. Ο νέος νόμος θα πρέπει να προστατεύει με ιδιαίτερη αυστηρότητα τα τμήμα εκείνα του παράκτιου και παρόχθιου χώρου **που εμπίπτουν εντός του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών**. Το τμήμα αυτό αξίζει ισοδύναμη προστασία με αυτή των αρχαιολογικών χώρων. Η προστασία αυτή απαιτεί τοπικά περιορισμένες παραχωρήσεις κατόπιν προληπτικής εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, και αδειοδότηση με την σύμφωνη γνώμη ή την έγκριση των αρμόδιων περιβαλλοντικών αρχών.

8. Ο νέος νόμος θα πρέπει να περιορίζει δραστικά τις **παραχωρήσεις απλής χρήσης**, οι οποίες μειώνουν τον χώρο της παραλίας ή της όχθης.

9. Στα πλαίσια αυτά, θα πρέπει να μειωθεί δραστικά η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν οι παραχωρήσεις αυτές, και να αυξηθεί αντίστοιχα ο χώρος που είναι προσπελάσιμος από το ευρύ κοινό. Επίσης, θα πρέπει να περιοριστεί ο κύκλος των δυνατών παραχωρησιούχων, μόνο σε όσους είναι απολύτως αδύνατον να ασκήσουν την όποια επιχειρηματική τους δραστηριότητα σε άλλους, γειτονικούς στην παραλία, χώρους.

10. Οι αυθαίρετες επεμβάσεις περιορίζουν **την πρόσβαση του κοινού** στον παράκτιο και παρόχθιο χώρο. Μολονότι η καταστροφική φωτιά στο Μάτι κινητοποίησε την πολιτεία για το θέμα αυτό, η σχετική πολιτική βούληση αρχίζει να υποχωρεί. Ο νέος νόμος θα πρέπει να επανεπιβεβαιώσει χωρίς όρους, περιορισμούς και επιφυλάξεις το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στον παράκτιο και παρόχθιο χώρο, με τις ελάχιστες προφανείς εξαιρέσεις (π.χ., δημόσια υγεία και ασφάλεια, προστασία του περιβάλλοντος, εθνική άμυνα). Συνεπώς, ακόμα και μόνο για τον λόγο αυτό, το νομοσχέδιο θα πρέπει να μην προωθήσει την «τακτοποίηση» έργων και κατασκευών που στερούνται την απαραίτητη παραχώρηση χρήσης.

11. Η περιβαλλοντική αξία του παράκτιου και παρόχθιου χώρου επιβάλλει την αδειοδότηση των επιτρεπόμενων έργων και δραστηριοτήτων μόνο από τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την προστασία του περιβάλλοντος και όχι αυτές του Υπουργείου Οικονομικών. Ο διαχωρισμός θα επιτρέψει στο υπουργείο σας να επικεντρωθεί στα ζητήματα οικονομικών πολιτικών, με προφανή ωφέλεια τόσο για την οικονομία, όσο και για το φυσικό περιβάλλον της χώρας.

12. Είναι επίσης αυτονόητο ότι κάθε παραχώρηση χρήσης ή άλλη επέμβαση στον αιγιαλό, είτε νέα είτε προϋφιστάμενη, θα πρέπει να συμμορφώνεται με τον χωροταξικό σχεδιασμό. Στα πλαίσια αυτά, επισημαίνεται η βαρύτητα του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, των περιφερειακών σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, αλλά και των υπόλοιπων επιπέδων σχεδιασμού, τα οποία μάλιστα θεσπίστηκαν πρόσφατα από την κυβέρνησή σας, μετά από μακριά προετοιμασία. Η συμμόρφωση αυτή θα διευκολύνει τον στρατηγικό σχεδιασμό, καθώς και την εκτίμηση των περιβαλλοντικών (και μη) επιπτώσεων και την διαβούλευση με το κοινό σε κατάλληλο επίπεδο.

13. Ο νέος νόμος θα πρέπει να μεριμνά για την αντιμετώπιση του φαινομένου της διάβρωσης στον παράκτιο χώρο με συνολικό σχεδιασμό, και όχι με αποσπασματικές, ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Με δεδομένες τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών σε ορισμένα σημεία του παράκτιου χώρου, οι πρωτοβουλίες αυτές, ακόμα και αν δεν δημιουργήσουν ένα νέο «κύμα» αυθαίρετων επεμβάσεων και καταπατήσεων, θα επιδεινώσουν την κατάσταση.

14. Τέλος, θα πρέπει να ισχυροποιηθεί η νομική θέση του απλού πολίτη, έτσι ώστε να μπορεί να απαιτεί από τις αρμόδιες αρχές να γίνει πράξη η αποτελεσματική προστασία του παράκτιου και

παρόχθιου χώρου. Είναι ώρα να εξοπλιστούν και να στελεχωθούν κατάλληλα οι Κτηματικές Υπηρεσίες, ώστε να μπορούν να φέρουν σε πέρας το έργο αυτό, χωρίς να αποκτούν οι αυθαίρετες επεμβάσεις χαρακτήρα τετελεσμένων και αμετάκλητων γεγονότων.

15. Με την ευκαιρία αυτά, σας επισυνάπτουμε σχετική επιστολή μας του 2018, η οποία δεν απαντήθηκε από εσάς. Επίσης, μολοντί είχε αναληφθεί προφορικά σχετική δέσμευση από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, η κυβέρνησή σας δεν έχει ακόμα προωθήσει την κύρωση του Πρωτοκόλλου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου (εφεξής, «Πρωτόκολλο»). Η κύρωση αυτή θα ενθάρρυνε την αντιμετώπιση της παράκτιας ζώνης «ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου» (σύμφωνα με το προοίμιο του ν. 3937/2011 για τη βιοποικιλότητα). Ταυτόχρονα, θα είχε συνεισφορά σε μία αλλαγή πολιτικής για τον παράκτιο χώρο, η οποία θα χαρακτηριζόταν από:

(α) την ολοκληρωμένη, και όχι αποσπασματική, ιδιωτική και συχνά αυθαίρετη, διαχείριση της παράκτιας ζώνης,

(β) τη θέσπιση «αδόμητης ζώνης» για νέες κατασκευές πλάτους 100 μέτρων από την θάλασσα (με τους όρους, τις προϋποθέσεις και τις εξαιρέσεις του «Πρωτοκόλλου»),

(γ) την κατοχύρωση της διαβούλευσης με το κοινό για θέματα που αφορούν την διαχείριση των παράκτιων ζωνών, ακόμα και εκεί που δεν προβλέπεται από την υπόλοιπη ισχύουσα νομοθεσία,

(δ) τη συνολική, προληπτική εκτίμηση των επιπτώσεων από το σύνολο των επεμβάσεων και τον χρήσεων στις παράκτιες και παρόχθιες ζώνες, είτε πρόκειται για νέες επεμβάσεις, είτε για παλαιότερες,

(ε) την αυξημένη προστασία των ευαίσθητων τμημάτων της παράκτιας και παρόχθιας ζώνης - όπως είναι (ενδεικτικά), οι υγρότοποι, τα παράκτια και παρόχθια δάση, οι αμμοθινοί σχηματισμοί, τα δέλτα και οι εκβολές ποταμών και ρεμάτων, τα θαλάσσια τοπία, οι νησίδες, οι βραχονησίδες, οι αβαθείς εκτάσεις, οι ύφαλοι, οι σκόπελοι, και ορισμένοι υποθαλάσσιοι οικότοποι.

Αναμένοντας τις απαραίτητες πρωτοβουλίες σας, σας καλούμε να θέσετε σε ανοιχτή και διαφανή δημόσια διαβούλευση άμεσα το νομοσχέδιο που επεξεργάζεται το υπουργείο σας.

Αναμένουμε με ενδιαφέρον τη δημόσια διαβούλευση, ώστε να καταθέσουμε αναλυτικά κατ' άρθρο σχόλια.

Με εκτίμηση,

Δημήτρης Καραβέλλας
Διευθυντής

Κοινοποιήσεις:

- Ευκλείδη Τσακαλώτο, Υπουργό Οικονομικών
- Σωκράτη Φάμελλο, Αναπληρωτή Υπουργό Περιβάλλοντος